

ECONOMICS

New Syllabus

Level: Class XI (Education)

Full Marks: 100

Pass Marks: 35

Course Contents:

Part A : Quantitative Techniques in Economics

Unit 1: Basic Statistics used in Economics

Teaching hours : 33

1. Introduction of Statistic - Definition, importance and limitations
2. Collection and organization of data
  - Primary and secondary data
  - Methods of primary data collection
  - Concept of census and sampling
  - Methods of sampling
  - Reliability of secondary data
3. Organization and Presentation of data
  - Organization of data
  - Presentation: tables, diagrams (Bar, Pie), graphs, (Line, Frequency, Histograms and Ogives)
4. Condensation of data
  - Measures of central tendency: Mean (AM, GM, HM), Median, Mode
  - Partition values: Quartiles, Deciles and Percentiles
  - Dispersion; Range, Mean Deviation, Quartile Deviation & Standard Deviation

Unit 2: Mathematics used in Economics

Teaching hours : 15

1. Law of indices, logarithms and its rules and uses
2. Solution of equations (one, two and three variables) and its application in economics
3. Equation of a straight line

Unit 3: Quantitative Analysis in Economics

Teaching hours : 2

1. Need for quantitative analysis in economics
2. Use of statistics and mathematics in economics

Part B: Basic Concept of Economics

Unit 4: Nature of Economics

Teaching hours: 10

1. Definition of economics - Adam Smith, A. Marshall and L. Robbins
2. Subject matter of economics
3. Concept of positive and normative economics
4. Concept of micro and macro economics

Unit 5: Basic Economic Issues

Teaching hours: 7

1. Scarcity and choice
2. Allocation of resources
3. Concept of production possibility curve (PPC)

Unit 6: National Income Accounting

Teaching hours: 10

1. Concept of Gross Domestic Product (GDP), Gross National Product (GNP), National Income (NI), Net National Product (NNP), Personal Income (PI) & Disposable Income (DI)
2. Measurement of National Income - Product, Income and Expenditure Methods
3. Difficulties in measuring National Income

Unit 7: Meaning and Indicators of Economic Development

Teaching hours: 8

1. Concept of economic development
2. Characteristics of developing countries
3. Indicators of economic development

Part C: Nepalese Economy**Unit 8: Natural Resources of Nepal**

Teaching hours: 10

1. Water Resource
  - Importance • Potential • Current situation
2. Forest Resource
  - Importance • Causes and consequences of deforestation
3. Mineral Resource
  - Importance • Problems
4. Environment and natural resource management for sustainable development
5. Problems of natural resource management

Unit 9: Human Resource

Teaching hours : 8

1. Role of human resource
2. Current population situation
  - Size • Growth • Distribution • Composition
3. Concept of Human Development Indicators (HDI)
4. Causes and consequences of high population growth and remedial measures

Unit 10: Agriculture

Teaching hours: 7

1. Characteristics, importance and problems
2. Sources of agricultural finance
3. Nature and problems of agricultural marketing

Unit 11: Poverty

Teaching hours: 10

1. Concept of poverty
2. Characteristics of the poor
3. Causes of poverty
4. Measures of poverty reduction

Unit 12: Industry

Teaching hours : 10

1. Importance and problems of cottage, small, medium and large scale industries
2. Tourism industry
  - Importance • Prospects • Problems and remedial measures
3. Current status of public enterprises

Unit 13: Transportation and Communication

Teaching hours: 5

1. Role of transportation and communication in economic development
2. Means of transportation and communication

Unit 14: Foreign Trade

Teaching hours: 4

1. Growth, composition and direction
2. Problems

Unit 15: Government Finance

Teaching hours: 4

1. Classification of government expenditure
2. Sources of government revenue

Unit 16: Development Planning

Teaching hours: 7

1. Concept of planning
2. Objectives, priorities, policies of current plan
3. Process of plan formulation

MODEL QUESTION (HSEB EXAMINATION 2069 (2012))

Time: 3 hrs

Full Marks: 100

Pass Marks: 35

सबै प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् । Answer all questions.

Group 'A' (समूह 'क')

1. Distinguish between census and sampling. Explain about different methods of sampling.
3+7=10 [From unit 1(b)]
(संगणना र नमूना छनोट विधिबिच भिन्नता देखाउनुहोस् । नमूना छनोट विधिका विभिन्न तरिकाबारे वर्णन गर्नुहोस् ।)

- 2.a. Draw a frequency polygon from the following data. 5 [From unit 1 (c)]
(तलका तथ्याङ्कबाट आकृति बहुभुज खिच्नुहोस् ।)

वर्गान्तर (Class)	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60
बारम्बारता (Frequency)	12	15	22	18	7

- b. Find the Standard deviation from the following data. 5 [From unit 1(d)]
(निम्नलिखित तथ्याङ्कबाट प्रमाप विचलन गणना गर्नुहोस् ।)

अंक (Marks)	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60
विद्यार्थी संख्या (No. of students)	4	12	16	10	8	2

3. Answer any TWO questions. (कुनै दुई प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् ।) 2×5=10 [From unit 2 (a)]

- a. Find the value of $\frac{40.23 \times 8006}{30 \times 1.504}$ using log table.

(लघुगणकको प्रयोगबाट मान पत्ता लगाउनुहोस् ।)

- b. Find the value of s and y from the following equations. [From unit 2 (b)]
(तलको समीकरणबाट x र y को मान निकाल्नुहोस् ।)

$$\frac{x+1}{y+1} = \frac{3}{4} \text{ and } \frac{x-1}{y-1} = \frac{2}{3}$$

- c. Find the slope and y- intercept of the line $4x+3y = 24$. [From unit 2 (c)]
(समीकरण $4x+3y = 24$ को भुकाव र y- खण्ड निकाल्नुहोस् ।)

Group 'B' (समूह 'ख')

4. What is economic development? What are the characteristics of under-development countries? 10 [From Unit 7]
(आर्थिक विकास भनेको के हो ? कम विकसित देशका विशेषताहरू के के हुन् ?)

5. Answer any TWO questions. (कुनै दुई प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् ।) 2×5=10

- a. Write short note on scarcity and choice. [From Unit 5]
(दुर्लभता र छनोटको बारेमा छोटो टिप्पणी लेख्नुहोस् ।)

- b. Explain the concept of micro-economics. [From unit 4]
(सूक्ष्म अर्थशास्त्रको अवधारणाको व्याख्या गर्नुहोस् ।)

- c. Briefly mention the difficulties in national income measurement. [From unit 6]
(राष्ट्रिय आय गणनाका कठिनाईहरूबारे संक्षेपमा उल्लेख गर्नुहोस् ।)

Group 'C' (समूह 'ग')

6. Answer the any **SIX** questions. (कुनै छ प्रश्नको उत्तर दिनुहोस्।) 6×5=30
- Explain the importance of water resources for the economic development of Nepal.
(नेपालको आर्थिक विकासमा जलस्रोतको महत्त्वबारे व्याख्या गर्नुहोस्।) [From unit 8]
  - Explain the consequences of deforestation
(वनविनाशका परिणामहरूबारे व्याख्या गर्नुहोस्।) [From unit 8]
  - Explain the problems of agriculture marketing in Nepal.
(नेपालका कृषि बजारका समस्याहरूको व्याख्या गर्नुहोस्।) [From unit 10]
  - Write about current status of public enterprises of Nepal.
(नेपालका सार्वजनिक संस्थानको वर्तमान अवस्थाको बारेमा लेख्नुहोस्।) [From unit 12]
  - Explain the causes of poverty in Nepal.
(नेपालमा गरिबीका कारणहरूबारे व्याख्या गर्नुहोस्।) [From unit 11]
  - What are the problems of foreign trade in Nepal? Explain.
(नेपालमा वैदेशिक व्यापारका समस्याहरू के के हुन् ? व्याख्या गर्नुहोस्।) [From unit 14]
  - Explain the importance of tourism industry in the economic development of Nepal.
(नेपालको आर्थिक विकासमा पर्यटन उद्योगको महत्त्वबारे व्याख्या गर्नुहोस्।) [From unit 12]
  - Describe the process of bought formulation in Nepal.
(नेपालमा बजेट तर्जुमा गर्दा अपनाइने प्रक्रियाबारे वर्णन गर्नुहोस्।) [From unit 15]
7. Explain the causes and consequences of high population growth.
(उच्च जनसंख्या वृद्धिका कारण र परिणामहरूबारे व्याख्या गर्नुहोस्।) [From unit 9]

OR (अथवा)

Explain the necessary of transportation and communication for the economic development of Nepal.
(नेपालको आर्थिक विकासका लागि यातायात र सञ्चारको आवश्यकताबारे व्याख्या गर्नुहोस्।) [From unit 13]

8. Write short answer of **ALL** questions. (सबै प्रश्नको छोटकरीमा उत्तर लेख्नुहोस्।) 5×2=10
- What are the sources of agriculture finance of Nepal?
(नेपालको कृषि वित्तका स्रोतहरू के के हुन् ?) [From unit 10]
  - What are the sources of government revenue in Nepal?
(नेपालमा सरकारी राजश्वका स्रोतहरू के के हुन् ?) [From unit 15]
  - Distinguish between absolute poverty and relative poverty.
(निरपेक्ष गरिबी र सापेक्ष गरिबीबिच भिन्नता देखाउनुहोस्।) [From unit 11]
  - What is meant by cottage industry?
(घरेलु उद्योग भन्नाले के बुझिन्छ ?) [From unit 12]
  - What is environment management?
(वातावरण व्यवस्थापन भनेको के हो ?) [From unit 8]

PART A: QUANTITATIVES TECHNIQUES IN ECONOMICS

1 | Basic Statistics used in Economics

(a) Introduction to Statistics

Q. No.1 (2070) 'D' - 2+4+4=10 MARKS

What do you mean by statistics? Describe the importance and limitations of statistics.
तथ्याङ्कशास्त्र भनेको के हो ? यसका महत्त्व र सीमाहरूको वर्णन गर्नुहोस् ।

Q. No.1 (OR) (2068)

Describe the use of statistics in economics.
अर्थशास्त्रमा तथ्याङ्कशास्त्रको प्रयोगबारे वर्णन गर्नुहोस् ।

Q. No.1 (2067) - 4+6=10 MARKS

What is statistics? What is its importance in economics?
तथ्याङ्कशास्त्र भनेको के हो ? अर्थशास्त्रमा यसको के महत्त्व छ ?

Q. No.1 (2066) - 5+5 MARKS

What is statistics? Explain the importance of statistics in economics.
तथ्याङ्कशास्त्र भनेको के हो ? अर्थशास्त्रमा तथ्याङ्कशास्त्रको महत्त्वको बारेमा व्याख्या गर्नुहोस् ।

Q. No.1 (OR) (2063) - 10 MARKS

Explain the singular and plural definitions of statistics.
तथ्याङ्कशास्त्रको एकवचन र बहुवचन परिभाषाबारे व्याख्या गर्नुहोस् ।

Q. No.1 (2062) - 3+7 MARKS

Define statistics. Discuss the importance of statistics in economics.
तथ्याङ्कशास्त्रको परिभाषा दिनुहोस् । अर्थशास्त्रमा तथ्याङ्कशास्त्रको महत्त्वबारे छलफल गर्नुहोस् ।

Q. No.1 (OR) (2060) - 4+6 MARKS

Define statistics. What are its importance and limitations?
तथ्याङ्कशास्त्रको परिभाषा दिनुहोस् । यसका महत्त्व र सीमाहरू के के हुन् ?

Q. No.1 (2056) 2+4+4=10 MARKS

Define statistics. Discuss its scope and limitations.
तथ्याङ्कशास्त्रको परिभाषा दिनुहोस् । यसको क्षेत्र र सिमाको छलफल गर्नुहोस् ।

(b) Collection and Organization of Data

Q. No.1 (2070) 'C' - 3 + 7 MARKS

Define primary and secondary data. Describe the methods of primary data collection.
प्राथमिक र द्वितीय तथ्याङ्कको परिभाषा दिनुहोस् । प्राथमिक तथ्याङ्क सङ्कलनका विधिहरूको बारेमा चर्चा गर्नुहोस् ।

Q. No.1 (2069) SUPP. - 4 + 6 MARKS

What is sampling? Discuss its methods.
नमुना छनोट भनेको के हो ? यसका विधिहरूबारे चर्चा गर्नुहोस् ।

Q. No.1 (2069) SET 'B' - 5 MARKS

Define primary data. Explain various methods of collecting primary data.
प्राथमिक तथ्याङ्कको परिभाषा दिनुहोस् । प्राथमिक तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने विविध तरिकाबारे वर्णन गर्नुहोस् ।

Q. No.1(2069) SET 'A' - 3+7=10 MARKS

Distinguish between census and sampling. Explain about different methods of sampling. संगणना र नमूना छनोट विधिबिच भिन्नता देखाउनुहोस्। नमूना छनोट विधिका विभिन्न तरिकाबारे वर्णन गर्नुहोस्।

Q. No.1(2068) SUPP. - 3+7=10 MARKS

What is primary data? Explain briefly the limitations of primary data. प्राथमिक तथ्याङ्क भनेको के हो ? प्राथमिक तथ्याङ्कका सीमाहरूबारे छोटकरीमा बयान गर्नुहोस्।

Q. No.1(2067) - 4+6=10 MARKS

Distinguish between primary and secondary data. Explain about various methods of collection primary data.

प्राथमिक र द्वितीय तथ्याङ्कबिचको भिन्नता देखाउनुहोस्। प्राथमिक तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने विविध तरिकाबारे वर्णन गर्नुहोस्।

Q. No.1(OR) (2066) - 4+6=10 MARKS

Define secondary data. Describe the sources and reliability of secondary data. द्वितीयक तथ्याङ्कको परिभाषा दिनुहोस्। द्वितीयक तथ्याङ्कका स्रोत र विश्वसनीयताको चर्चा गर्नुहोस्।

Q. No.1(OR) (2065)

Define primary and secondary data. Explain the reliability of secondary data. प्राथमिक र सहायक तथ्याङ्कको परिभाषा दिनुहोस्। सहायक तथ्याङ्कको विश्वसनीयताबारे व्याख्या गर्नुहोस्।

Q. No.1(OR) (2064) - 10 MARKS

What are primary data? Discuss various methods of collecting primary data. प्राथमिक तथ्याङ्क भनेका के के हुन् ? प्राथमिक तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने विभिन्न तरिकाहरूबारे छलफल गर्नुहोस्।

Q. No.1(OR) (2062) - 10 MARKS

Distinguish between primary and secondary data. प्राथमिक र द्वितीयक तथ्याङ्कबीचको भिन्नता प्रष्ट पार्नुहोस्।

Q. No.1(2061) - 4+6 MARKS

Define Secondary data. Describe about its sources. द्वितीयक तथ्याङ्कको परिभाषा दिनुहोस्। यसका स्रोतहरूबारे वर्णन गर्नुहोस्।

Q. No.1(2060) - 6+4 MARKS

What are the methods of data collection? Discuss the precautions to be taken while using secondary data.

तथ्याङ्क सङ्कलनका विविध विधिहरू के के हुन् ? द्वितीय तथ्याङ्क प्रयोग गर्दा अपनाउनुपर्ने सतर्कताहरूको बारे चर्चा गर्नुहोस्।

Q. No.1(2059) - 4+6 MARKS

Describe the need for data collection. Also, explain the various methods of collecting primary data.

तथ्याङ्क सङ्कलन किन गरिन्छ ? प्राथमिक तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने विविध तरिकाहरूको वर्णन गर्नुहोस्।

Q. No.1 (2058) - 4+6 MARKS

Distinguish between primary & secondary data. What are the methods of collecting primary data? प्राथमिक तथ्याङ्क र द्वितीयक तथ्याङ्कमा भिन्नता देखाउनुहोस्। प्राथमिक तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने विधिहरू के के हुन् ?

Q. No.1(2057) - 4+6 MARKS

Distinguish between primary & secondary data. What are the sources of secondary data? प्राथमिक तथ्याङ्क र द्वितीय तथ्याङ्कमा भिन्नता देखाउनुहोस्। द्वितीयक तथ्याङ्कका स्रोतहरू के के हुन् ?

(c) Organization and Presentation of Data

Theoretical Questions

Q. No.1 (OR). (2061) - 4+6 MARKS

What is tabulation? Explain the importance and functions of tabulation.

तालिकीकरण भनेको के हो ? तालिकीकरणको महत्त्व र कार्यहरूको वर्णन गर्नुहोस्।

Q. No.1 (OR). (2058)

What is the tabulation of data? Explain the importance of tabulation.

तथ्याङ्कीय तालिकीकरण भनेको के हो ? तालिकीकरणको महत्त्व व्याख्या गर्नुहोस्।

Q. No.1 (OR). (2056) - 5+5 MARKS

What are the main principles that you would you keep in mind while classifying and tabulating the data? Explain.

तथ्याङ्कको वर्गीकरण र तालिकीकरण गर्दा तपाईं कुन कुन सिद्धान्तहरू मनन गर्नुहुन्छ ? वर्णन गर्नुहोस्।

Numerical Questions

Q. No.2A. (2070) 'D' - 5 MARKS

Draw Multiple Bar Diagram from the following data.

तलका तथ्याङ्कबाट बहुस्तम्भिय चित्र बनाउनुहोस्।

वर्ष (Year)	2064	2065	2066	2067	2068
प्रथम श्रेणी (1 st Division)	20	25	25	30	40
द्वितीय श्रेणी (2 nd Division)	30	28	35	25	18
तृतीय श्रेणी (3 rd Division)	10	5	4	12	2

Q. No.2A. (2070) 'C' - 5 MARKS

Construct the pie-diagram from the following data.

तलका तथ्याङ्कबाट वृत्त चित्र बनाउनुहोस्।

खर्चका शीर्षक (Expenditure Heading)	Food (खाना)	Cloth (कपडा)	Rent (भाडा)	Travel (यात्रा)	Education (शिक्षा)
खर्च (रु.) (Expenditure (Rs.))	16000	18000	18000	22000	16000

Q. No.2A (2069) SUPP. - 5 MARKS

Represent the following data by frequency polygon.

तलका तथ्याङ्कलाई आकृति बहुभुजबाट देखाउनुहोस्।

वर्गान्तर (Class interval)	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60
आवृत्ति (Frequency)	10	18	24	16	9

Q. No.2A. (2069) SET 'B' - 5 MARKS

Present the following data by a pie-diagram.

तलका तथ्याङ्कलाई वृत्ताकार चित्रद्वारा देखाउनुहोस्।

शीर्षक (Heading)	कुल विद्यार्थी संख्या (Total No. of Students)
मानविकी (Humanities)	70
व्यवस्थापन (Management)	90
विज्ञान (Science)	80
शिक्षा (Education)	60
जम्मा (Total)	300

Q. No.2A. SET 'A' (2069) - 5 MARKS

Draw a frequency polygon from the data. (तलका तथ्याङ्कबाट आकृति बहुभुज खिच्नुहोस्।)

वर्गान्तर (Class)	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60
बारम्बारता (Frequency)	12	15	22	18	7

Q. No.2A (2068) SUPP.- 5 MARKS

Draw a histogram from the following data. (तलका तथ्याङ्कबाट आयात चित्रको रचना गर्नुहोस्।)

प्राप्ताङ्क (Marks)	10-15	15-20	20-25	25-30	30-35	35-40
विद्यार्थी संख्या (No. of Students)	10	14	8	15	16	20

Q. No.2A. (2068) - 5 MARKS

Present the following data by sub-divided bar diagram.

तलका तथ्याङ्कलाई खण्डित स्तम्भीय चित्रद्वारा देखाउनुहोस्।

वर्ष (Year)	उत्तीर्ण विद्यार्थी संख्या (Passed No. of Students)			कुल विद्यार्थी संख्या (Total No. of Students)
	प्रथम श्रेणी (1 st Division)	द्वितीय श्रेणी (2 nd division)	तृतीय श्रेणी (3 rd division)	
2008	75	60	45	180
2009	50	70	30	150
2010	60	75	65	200

Q. No.2A. (2067) - 5 MARKS

Present the following data by multiple bar diagram.

तलका तथ्याङ्कलाई बहुस्तम्भ रेखाचित्रद्वारा देखाउनुहोस्।

वर्ष (Year)	कुल विद्यार्थी संख्या (हजारमा) (Total No. of Students) (in Thousand)		
	मानविकी (Humanities)	व्यवस्थापन (Management)	विज्ञान (Science)
2007	60	75	40
2008	70	80	65
2009	75	90	85

Q. No.2A. (2066) - 5 MARKS

Present the following data by multiple bar diagram.

तलका तथ्याङ्कलाई बहुस्तम्भ चित्रद्वारा देखाउनुहोस्।

वर्ष (Year)	उत्पादन (Production)		
	धान (Paddy)	मकै (Maize)	गहुँ (Wheat)
2061	10	15	30
2062	8	20	20
2063	16	25	15

Q. No.2A. (2065) - 5 MARKS

Present the following data by multiple bar diagram.

तलका तथ्याङ्कलाई बहुस्तम्भ चित्रद्वारा देखाउनुहोस्।

वर्ष (Year)	उत्पादन (Production)		
	धान (Paddy)	मकै (Maize)	गहुँ (Wheat)
2061	10	10	8
2062	15	9	14
2063	14	7	16

Q. No.2A. (2064) - 5 MARKS

Represent the following data by a sub-divided bar diagram.

तलका तथ्याङ्कलाई खण्डित - स्तम्भीय चित्रद्वारा देखाउनुहोस्।

वर्ष (Year)	कुल विद्यार्थी संख्या (Total Student)	उत्तीर्ण (Pass)	अनुत्तीर्ण (Fail)
2001	75	55	20
2002	150	130	20
2003	200	160	40
2004	220	170	50
2005	250	220	30

Q. No.2A. (2063) - 5 MARKS

Represent the following figures by multiple bar diagram.

तलका तथ्याङ्कलाई बहुस्तम्भ चित्रद्वारा देखाउनुहोस्।

वर्ष (Year)	धान (Paddy)	गहुँ (Wheat)	मकै (Maize)
2059	60	10	12
2060	50	20	10
2061	70	25	30
2062	65	25	20

Q. No.2A. (2062) - 5 MARKS

Represent the following data by a pie-diagram. (तलका तथ्याङ्कलाई वृत्ताकार चित्रद्वारा देखाउनुहोस्।)

कुल खर्च (Total Expenditure)

शीर्षक (Heading)	खर्च (अर्ब रुपैयाँमा) (Expenditure (in billion rupees))
रक्षा (Defense)	50
शिक्षा (Education)	60
स्वास्थ्य (Health)	40
साधारण (General)	120
जनशक्ति (Manpower)	20
विविध (Miscellaneous)	10
जम्मा (Total)	300

Q. No.2A. (2061) - 5 MARKS

Represent the following figures by multiple bar diagram.

तलका तथ्याङ्कलाई बहुस्तम्भ चित्रद्वारा देखाउनुहोस्।

Production in Metric Ton (उत्पादन मेट्रिक टनमा)

वर्ष (Year)	धान (Paddy)	मकै (Maize)	गहुँ (Wheat)
2056	10	15	20
2057	15	20	25
2058	20	25	30
2059	25	30	35

Q. No.2A. (2060) - 5 MARKS

Represent the following figures by multiple bar diagram.

तलका आँकडाबाट बहुस्तम्भ चित्र तयार पार्नुहोस्।

वर्ष (Year)	प्रथम श्रेणी (1 st Div.)	द्वितीय श्रेणी (2 nd Div.)	तृतीय श्रेणी (3 rd Div.)
2050	10	15	12
2051	15	18	16
2052	25	27	26

Q. No.2A. (2059) - 5 MARKS

Draw a frequency polygon from the following data.

निम्नलिखित तथ्याङ्कको आधारमा फ्रिक्वेन्सी पोलिगन खिच्नुहोस्।

हप्ते ज्याला रु. (Weekly Wages Rs.)	0-20	20-40	40-60	60-80	80-100
कामदार संख्या (No. of Workers)	40	51	64	38	7

Q. No.2A. (2058) - 5 MARKS

Construct a histogram to represent the following data.

तलका आँकडाबाट एक आवृत्ति आयात चित्र बनाउनुहोस्।

वर्गान्तर (Class)	5-10	10-15	15-20	20-25	25-30	30-35
बारम्बारता (Frequency)	12	14	26	11	14	13

Q. No.2A. (2057) - 5+5 MARKS

Draw a frequency polygon. (आवृत्ति बहुभुज खिचुहोस्।)

X	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70
F	4	10	14	18	16	12

Q. No.2A. (2056) - 5 MARKS

Draw a pie chart from the following data. (तलका आंकडा लाई एक वृत्त चित्रमा प्रस्तुत गर्नुहोस्।)

शीर्षक Heads	खाद्यान्न (Food)	भाडा (Rent)	लुगाफाटो (Clothing)	शिक्षा (Education)	स्वास्थ्य (Health)	अन्य (Others)
पारिवारिक खर्च (प्रतिशतमा) Family Expenditure (%)	58	12	14	8	5	3

(d) Condensation of Data**Theoretical Questions****Q. No.1 (OR). (2059)**

What is measures of central tendency? What are the criteria needed for an ideal measure?
केन्द्रिय प्रवृत्ति भनेको के हो ? उत्तम नापको लागि आवश्यक अवस्थाहरू के के हुन् ?

Q. No.1 (OR). (2057)

What is measures of central tendency? What are the requisites of an ideal measure?
केन्द्रिय प्रवृत्ति भनेको के हो ? आदर्श नापमा हुनुपर्ने गुणहरू के के हुन् ?

Numerical Questions**Q. No.2B (2070) 'D' - 5 MARKS**

Find the standard deviation from the following data.

तलको तालिकाबाट प्रमाण विचलन पत्ता लगाउनुहोस्।

उमेर (Age)	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80
आवृत्ति (Frequency)	3	5	12	8	5	2

Q. No.2B (2070) 'C' - 5 MARKS

Find the standard deviation from the following data.

तलका तथ्याङ्कको प्रमाण विचलन निकाल्नुहोस्।

आम्दानी (Income)	0-20	20-40	40-60	60-80	80-100	100-120
परिवार (Families)	6	7	8	9	12	8

Q. No.2B (2069) SUPP. - 5 MARKS

Calculate quartile deviation from the following data.

तलका तथ्याङ्कबाट चतुर्थक विचलन निकाल्नुहोस्।

आय (Income)	5-10	10-15	15-20	20-25	25-30	30-35
मानिसको संख्या (No. of Persons)	14	28	33	30	20	15

Q. No.2B (2069) 'B' - 5 MARKS

Find the standard deviation from the following data.

निम्नलिखित तथ्याङ्कबाट प्रमाण विचलन पत्ता लगाउनुहोस्।

अंक (Marks)	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60
विद्यार्थी संख्या (No. of Students)	15	20	30	45	12	8

Q. No.2B (2069) 'A' - 5 MARKS

Find the standard deviation from the following data.

तलको तथ्याङ्कबाट प्रमाप विचलन पत्ता लगाउनुहोस्।

अंक (Marks)	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60
विद्यार्थी संख्या (No. of Students)	4	12	16	10	8	2

Q. No.2B (2068) SUPP. - 5 MARKS

Calculate arithmetic mean from the following data.

तलको आंकडाबाट अङ्कगणितीय मध्यक पत्ता लगाउनुहोस्।

दैनिक ज्याला (रु. मा) (Daily wages (Rs.))	100-200	200-300	300-400	400-500	500-600	600-700
श्रमिक संख्या (No. of Workers)	25	8	33	16	14	21

Q. No.2B. (2068) - 5 MARKS

Find the standard deviation from the following data.

तलको तथ्याङ्कबाट प्रमाप विचलन पत्ता लगाउनुहोस्।

अंक (Marks)	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60
विद्यार्थी संख्या (No. of Students)	4	10	20	18	12	6

Q. No.2B. (2067) - 5 MARKS

Find Median from the following data.

तलको तथ्याङ्कबाट मध्यिका पत्ता लगाउनुहोस्।

ज्याला (Wages)	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60
कामदार संख्या (No. of Workers)	3	9	12	10	6

Q. No.2B. (2066) - 5 MARKS

Find the Geometric Mean from the following data.

तलको तथ्याङ्कबाट ज्यामितीय औसत पत्ता लगाउनुहोस्।

अंक (Marks)	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70
विद्यार्थी संख्या (No. of Students)	3	6	11	5	2	3

Q. No.2B. (2065) - 5 MARKS

Find the A.M. From the following data.

तल दिइएका आंकडाबाट अङ्कगणितीय मध्यक निकाल्नुहोस्।

प्राप्ताङ्क (Marks obtained)	0-20	0-40	0-60	0-80	0-100
विद्यार्थी संख्या (No. of Students)	10	18	30	40	45

Q. No.2B (2064) - 5 MARKS

Find the A.M. from the following data.

तल दिइएको आंकडाबाट अङ्कगणितीय मध्यक निकाल्नुहोस्।

प्राप्ताङ्क (Marks obtained)	0-20	0-40	0-60	0-80	0-100
विद्यार्थी संख्या (No. of Students)	10	25	65	80	100

Q. No.2B. (2063) - 5 MARKS

Find the median from the following table.

तल दिइएको तालिकाबाट मध्यिका निकाल्नुहोस्।

उमेर (Age)	0-15	15-30	30-45	45-60	60-75	75-90
जनसंख्या (लाखमा) (Pop ⁿ in Lakh)	20	40	50	30	20	10

Q. No.2B. (2062) - 5 MARKS

Find the mean from the following data.

तलका आंकडाबाट मध्यक निकाल्नुहोस्।

प्राप्ताङ्क (Marks)	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80	80-90
विद्यार्थी संख्या (No. of Students)	3	12	15	10	5	3	1	1

Q. No.2B. (2061) - 5 MARKS

Find the mean from the following data.

तलका आंकडाबाट मध्यक निकाल्नुहोस्।

वर्गान्तर (Class Int.)	10-20	10-30	10-40	10-50	10-60	10-70	10-80	10-90
संचयी आवृत्ति (Frequency)	4	16	56	97	124	137	146	150

Q. No.2B. (2060) - 5 MARKS

Compute the arithmetic mean from the following data.

तलका आंकडाबाट मध्यक निकाल्नुहोस्।

उचाई (से.मी.) Height in cm (x)	15	20	25	30	35	40
विरुवाको संख्या (No. of plants) (f)	1	3	9	21	11	5

Q. No.2B. (2059) - 5 MARKS

Find the median from the following data.

निम्नलिखित तथ्याङ्कबाट मध्यक निकाल्नुहोस्।

तौल (के.जी.) (Weight in K.G.)	40-50	50-60	60-70	70-80	80-90
विद्यार्थी संख्या (No. of Students)	10	12	25	25	3

Q. No.2B. (2058) - 5 MARKS

Find the average temperature from the following data :

तलका तथ्याङ्कबाट औसत तापक्रम पत्ता लगाउनुहोस्।

तापक्रम °C (Temp. °C)	10-15	15-20	20-25	25-30	30-35
दिन संख्या (No. of days)	10	24	26	20	5

Q. No.2B. (2057) - 5 MARKS

Find the lower quartile from the following data.

निम्न तथ्याङ्कबाट तल्लो चतुर्थक पत्ता लगाउनुहोस्।

Marks	less than 10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70 and above
No. of Students	1	5	8	14	18	8	4	2

Q. No.2B. (2056) - 5 MARKS

Find the Median from the following data.

तलको तथ्याङ्कबाट मध्यमान पत्ता लगाउनुहोस्।

अंक (Marks)	0-20	20-40	40-60	60-80	80-100
विद्यार्थी संख्या (No. of Students)	8	15	20	20	17

2 | Mathematics Used in Economics

(a) Law of Indices, Logarithms and Its Rules and Uses

Q. No. 3A. SET 'B' (2069) - 5 MARKS

Find the value of : $2.623 \times \sqrt[46.3]{72.2}$ using log table.

लघुगणकको प्रयोगबाट मान पत्ता लगाउनुहोस्।

Q. No. 3A. SET 'A' (2069) - 5 MARKS

Find the value of : $\frac{40.23 \times 8006}{30 \times 1.540}$ using log table.

लघुगणकको प्रयोगबाट मान पत्ता लगाउनुहोस्।

Q. No. 3A. SUPP. (2068) SUPP. - 5 MARKS

Using log tables, evaluate: (लघु गणकको प्रयोग गरेर मान निकाल्नुहोस्।)

$$\frac{\sqrt{3563} \times \sqrt[3]{0.03472}}{0.0432 \times (24.7)^2}$$

Q. No. 3A. (2068) - 5 MARKS

If $a^m \cdot a^n = (a^m)^n$, Show that : $m(n-2) + n(m-2) = 0$

यदि $a^m \cdot a^n = (a^m)^n$ भए, $m(n-2) + n(m-2) = 0$ हुन्छ भनी सिद्ध गर्नुहोस्।

Q. No. 3A. (2065) - 5 MARKS

Simplify : (सरल गर्नुहोस्।)

$$\left(\frac{x^1}{x^m}\right)^{l^2+lm+m^2} \cdot \left(\frac{x^m}{x^n}\right)^{m^2+mn+n^2} \cdot \left(\frac{x^n}{x^l}\right)^{n^2+nl+l^2}$$

Q. No. 3A. (2061) - 5 MARKS

Prove (प्रमाणित गर्नुहोस्।) $\frac{1}{1+x^{n-m}} + \frac{1}{1+x^{m-n}} = 1$

Q. No. 3A. (2060) - 5 MARKS

Find the value of $\sqrt[3]{\frac{59.2 \times 0.98}{1.07 \times (63.6)^3}}$ using log table.

लघुगणकको प्रयोगबाट $\sqrt[3]{\frac{59.2 \times 0.98}{1.07 \times (63.6)^3}}$ को मान पत्ता लगाउनुहोस्।

Q. No. 3A. (2056) - 5 MARKS

Evaluate $\frac{365.77 \times 0.0785}{5.625}$ using log table.

लघु गणकको माध्यमबाट मान पत्ता लगाउनुहोस्। $\frac{365.77 \times 0.0785}{5.625}$

(b) Solution of Equations and its Application in Economics

Q. No. 3B. (2070) 'D'

Solve the following equations for x and y.

तलका समीकरण हल गर्नुहोस्।

$$8x + 5y = 6, 5x - 3y = 16$$

Q. No.3A (2070) 'D'

Find the value of $\frac{2}{x} + \frac{1}{y} - \frac{1}{z}$, if $2^x = 3^y = 12^z$.

यदि $2^x = 3^y = 12^z$ भए $\frac{2}{x} + \frac{1}{y} - \frac{1}{z}$ को मान निकाल्नुहोस्।

Q. No.3B (2070) 'C'

Solve the following equations (तलको समीकरण हल गर्नुहोस्।)

$$\frac{x+y}{2} = \frac{3x-5y}{4}, \quad \frac{x-3y}{2} = \frac{x-1}{3}$$

Q. No.3A (2070) 'C'

If $2^x = 3^y = 6^z$, Prove that: $\frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z} = 0$

यदि $2^x = 3^y = 6^z$ भए प्रमाणित गर्नुहोस्: $\frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z} = 0$

Q. No.3B (2069) SUPP.

Find the equilibrium price and quantity from the following demand and supply functions.

तलका माग तथा पूर्ति फलनबाट सन्तुलित मूल्य र सन्तुलित परिमाण निकाल्नुहोस्।

$$D_1 = 10 - P_1 + P_2$$

$$D_2 = 12 + 2P_1 - P_2$$

$$S_1 = 6 + P_1 + 2P_2$$

$$S_2 = 19 + 3P_1 - 5P_2$$

Q. No.3A (2069) SUPP.

Prove that (प्रमाणित गर्नुहोस्।)

$$\left(x^{\frac{a}{a-b}}\right)^{\frac{1}{c-a}} \left(x^{\frac{b}{b-c}}\right)^{\frac{1}{a-b}} \left(x^{\frac{c}{c-a}}\right)^{\frac{1}{b-c}} = 1$$

Q. No.3B (2069) 'B' - 5 MARKS

Find the equilibrium price and quantity from the following demand and supply equations.

तलका माग र पूर्तिको समीकरणबाट मूल्य र परिमाण पत्ता लगाउनुहोस्।

$$D_1 = 82 - 3P_1 + P_2$$

$$D_2 = 92 + 2P_1 - 4P_2$$

$$S_1 = 5 + 15P_1$$

$$S_2 = -6 + 32P_2$$

Q. No.3B (2068) 'A' - 5 MARKS

Find the value of x and y from the following equations.

तलका समीकरणहरूबाट x र y को मान निकाल्नुहोस्।

$$\frac{x+1}{y+1} = \frac{3}{4} \text{ and } \frac{x-1}{y-1} = \frac{2}{3}$$

Q. No.3B (2068) SUPP. - 5 MARKS

Find the value of x and y from the following equations.

तलका समीकरणहरूबाट x र y को मान निकाल्नुहोस्।

$$5x - 3y = 9$$

$$7x + 12y = 18$$

Q. No.3B (2068) - 5 MARKS

Find the values of x and y from the following equations.

तलका समीकरणहरूबाट x र y को मान निकाल्नुहोस्।

$$x + 2y = 7, \quad 3x - y = 35$$

Q. No.3B. (2067) - 5 MARKS

Solve the equations: (हल गर्नुहोस्।)

$$\frac{x}{3} - \frac{y}{2} = 2, \quad \frac{x}{4} - \frac{y}{3} = 2$$

Q. No.3A (2067) - 5 MARKS

If $a\frac{1}{x} = b\frac{1}{y} = c\frac{1}{z}$ and $abc = 1$, Prove that $x + y + z = 0$

यदि $a\frac{1}{x} = b\frac{1}{y} = c\frac{1}{z}$, र $abc = 1$ हुन्छ भने $x + y + z = 0$ हुन्छ भनी प्रमाणित गर्नुहोस्।

Q. No.3B (2066) - 5 MARKS

Solve : (समाधान गर्नुहोस्।)

$$\frac{x+1}{y+1} = \frac{3}{4}$$

$$\frac{x-1}{y-1} = \frac{2}{3}$$

Q. No.3A (2066) - 5 MARKS

Simplify : (सरल गर्नुहोस्।) $\frac{\left(x + \frac{1}{y}\right)^x \left(x - \frac{1}{y}\right)^x}{\left(y + \frac{1}{x}\right)^x \left(y - \frac{1}{x}\right)^x}$

Q. No.3B (2065) - 5 MARKS

Find the values of x and y from the following equations.

तलका समीकरणहरूबाट x र y को मान निकाल्नुहोस्।

$$x + 3 = \frac{8}{y}$$

$$5 - \frac{4}{y} = 3x$$

Q. No.3C (2064) - 5 MARKS

Find the values of x and y from the following equations.

तलका समीकरणहरूबाट x र y को मान निकाल्नुहोस्।

$$\frac{x}{9} - \frac{y}{3} = 2x - 3y + 3 = 0$$

Q. No.3A (2064) 'A' - 5 MARKS

If $x^a = y^b = z^c$ and $y^2 = xz$, Prove that : $\frac{1}{a} + \frac{1}{c} = \frac{2}{b}$

यदि $x^a = y^b = z^c$ र $y^2 = xz$ हुन्छ भने, प्रमाणित गर्नुहोस् : $\frac{1}{a} + \frac{1}{c} = \frac{2}{b}$

Q. No.3C. (2063) - 5 MARKS

Find the values of x and y from the following equations.

तलका समीकरणहरूबाट x र y को मान निकाल्नुहोस्।

$$12x + 85y + 49 = 0$$

$$19x + 34y - 91 = 0$$

Q. No.3A. (2063) - 5 MARKS

Simplify : (सरल गर्नुहोस्।)

$$\left(x^2 - \frac{1}{y^2}\right)^p \left(x - \frac{1}{y}\right)^{q-p}$$

$$\left(y^2 - \frac{1}{x}\right)^q \left(y + \frac{1}{x}\right)^{p-q}$$

Q. No.3C. (2062) - 5 MARKS

Find the values of x and y from the following equations.

तलका समीकरणहरूबाट x र y को मान निकाल्नुहोस्।

$$\frac{2x}{3} + y = 18 \quad \text{and} \quad x + \frac{y}{4} = 12$$

Q. No.3A (2062) - 5 MARKS

Simplify: (सरल गर्नुहोस्।)

$$\left[\frac{x^a(a+b)}{x^{ab}} + \frac{x^b(b+c)}{x^{bc}} + \frac{x^c(c+a)}{x^{ca}} \right] \times x^{-a^2-b^2-c^2}$$

Q. No.3B (2060) - 5 MARKS

Solve the equation: (समीकरण हल गर्नुहोस्।)

$$\frac{2}{3x+y} = \frac{5}{x-2y} = \frac{17}{3}$$

Q. No.3B (2059) - 5 MARKS Solve: (हल गर्नुहोस्।) $2x = 3 + 4y$

$$2y = 3x - 4$$

Q. No.3B (2058) - 5 MARKS Solve: (हल गर्नुहोस्।) $3x + 4y = 27$

$$5x - 3y = 16$$

Q. No.3B (2057) - 5 MARKS Solve: (हल गर्नुहोस्।) $7x = 3y - 17$

$$2x = 3 - 5y$$

(c) Equation of Straight Line**Q. No.3c (2070) 'D'**

Find the slope and intercepts from the following equation of a straight line.

तलको सरल रेखाको समीकरणबाट भुकाव र खण्डहरू पत्ता लगाउनुहोस्।

$$3x - \sqrt{3}y = 3\sqrt{3}$$

Q. No.3c (2070) 'C'

Find the equation of the straight line which passes through the point (3,4) and makes intercepts on the axes, the sum of whose length is 10.

विन्दु (3,4) बाट जाने र अक्षहरूमा बनाउने खण्डहरूको जोड 10 हुने सिधा रेखाको समीकरण पत्ता लगाउनुहोस्।

Q. No.3c (2069) SUPP. Find the x - intercept and y - intercept of the straight line $3x - 4y + 12 = 0$ सरल रेखा $3x - 4y + 12 = 0$ को x खण्ड र y खण्ड निकाल्नुहोस्।**Q. No.3c (2069) 'B' - 5 MARKS**

Find the equation of the line whose intercept on the x-axis is the three times its intercepts on the y-axis and which passes through the point (-3,5).

y - अक्षको खण्ड भन्दा x - अक्षको खण्ड तीन गुणा बनाउने र विन्दु (-3,5) बाट जाने सरल रेखाको समीकरण पत्ता लगाउनुहोस्।

Q. No.3c (2069) 'A' - 5 MARKS Find the slope and Y - intercept of the line $4x + 3y = 24$.समीकरण $4x + 3y = 24$ को भुकाव र y - खण्ड निकाल्नुहोस्।**Q. No.3c (2068) SUPP. - 5 MARKS**

Find the equation of the straight line passing through the point (3,3) and marking equal intercepts at both the axes.

दुवै अक्षमा समान खण्ड (3,3) भएर जाने सरल रेखाको समीकरण बनाउनुहोस्।

Q. No.3c (2068) Find the slope and Y-intercept of the straight line $4x + 6y = 18$.

सरल रेखा $4x + 6y = 18$ को भुकाव र y -खण्ड निकाल्नुहोस्।

Q. No.3c. (2067) - 5 MARKS

Find the equation of the line passing through the point (3,2) and making intercept on x -axis twice as long that on the y -axis.

X-अक्षमा बनाउने खण्ड Y-अक्षमा बनाउने खण्डको दुई गुणा बनाउने र बिन्दु (3,2) बाट जाने सरल रेखाको समीकरण निकाल्नुहोस्।

Q. No.3c. (2066) - 5 MARKS

Find the equation of the straight line passing through the point (-4, 8) and making equal intercepts on both the axes.

दुवै अक्षमा समान खण्ड बनाई बिन्दु (-4, 8) बाट जाने सरल रेखाको समीकरण निकाल्नुहोस्।

Q. No.3c. (2065) - 5 MARKS

Find the equation of a straight line joining the two points (-1,-1) and (8,11).

दुई बिन्दु (-1,-1) र (8,11) जोड्ने सीधारेखाको समीकरण पत्ता लगाउनुहोस्।

Q. No.3B. (2064) - 5 MARKS

Find the equation of the straight line which makes X-intercept three times the y-intercept and passes through the point (1,2).

X-अक्षमा बनाउने खण्ड Y-अक्षमा बनाउने खण्डको तीन गुणा बनाउने र बिन्दु (1,2) बाट जाने सरल रेखाको समीकरण निकाल्नुहोस्।

Q. No.3B. (2063) - 5 MARKS

What are the three standard forms of equations of a straight line? Find the slope of the straight line $\frac{x}{a} + \frac{y}{b} = 1$.

सरल रेखा बनाउने समीकरणका तीनवटा रूप के के हुन् ? सरल रेखा $\frac{x}{a} + \frac{y}{b} = 1$ को भुकाव निकाल्नुहोस्।

Q. No.3B. (2062) - 5 MARKS

Find the equation of the straight line whose intercepts on the x -axis and the y -axis are respectively twice and thrice that of the line $10x + 9y = 15$.

सरलरेखा $10x + 9y = 15$ ले X-अक्ष र Y-अक्षमा बनाउने खण्डको क्रमशः दुई गुणा र तीन गुणा खण्ड बनाउने सरल रेखाको समीकरण पत्ता लगाउनुहोस्।

Q. No.3c. (2061) - 5 MARKS

Find the equation of a straight line which passes through the points (3, -4) and has intercepts on the axes equal in magnitude but opposite in sign.

बिन्दु (3, -4) बाट जाने र अक्षहरूमा बराबर परिमाणका तर विपरीत चिन्हका खण्ड बनाउने सरल रेखाको समीकरण पत्ता लगाउनुहोस्।

Q. No.3c. (2060) - 5 MARKS

Find the equation of the straight line which passes through the points (3,4) and makes intercept on the axis, the sum of whose length is 14.

बिन्दु (3,4) बाट जाने र अक्षहरूमा बनाउने खण्डको जोड 14 भएको सीधा रेखाको समीकरण पत्ता लगाउनुहोस्।

Q. No.3c. (2059) - 5 MARKS

Find the slope and intercept of the line.

तलको समीकरणबाट स्लोप र इन्टरसेप्ट निकाल्नुहोस्।

$$x - \sqrt{3}y = 3\sqrt{3}$$

Q. No.3c. (2058) - 5 MARKS

Find the equation of the line which cuts off intercepts -5 and 3 from x and y -axes.

X र Y अक्षमा -5 र 3 काट्ने रेखाको समीकरण पत्ता लगाउनुहोस्।

Q. No.3c. (2057) - 5 MARKS

Find the slope and Y intercept of the line $2x+3y=15$.
समीकरण $2x+3y=15$ को भुकाव र Y खण्ड निकाल्नुहोस्।

Q. No.3c. (2056) - 5 MARKS

Find the equation of a straight line which passes through the points (4, -4) and whose intercept on the X-axis is 5 times its intercept on the Y-axis.)

बिन्दु (4, -4) बाट जाने सिधा रेखाको समीकरण पत्ता लगाउनुहोस् जसले X अक्षमा बनाउने खण्ड Y अक्षमा बनाउने भन्दा 5 गुणाले बढी हुन्छ।

□ □ □

3 | Quantitative analysis in Economics

(a) Need for Quantitative Analysis in Economics

Q. No.1 (2064) - 10 MARKS

Describe the need for quantitative analysis in Economics.
अर्थशास्त्रमा परिमाणात्मक विश्लेषणको महत्त्वबारे वर्णन गर्नुहोस्।

(b) Use of Statistics & Mathematics in Economics

Q. No.1 (2063) - 10 MARKS

Describe the use for Statistics in Economics
अर्थशास्त्रमा तथ्याङ्कशास्त्रको प्रयोगबारे वर्णन गर्नुहोस्।

PART B: BASIC ECONOMIC CONCEPTS

4 | Nature of Economics

Q. No.4. (2070) 'D' - 10 MARKS

Critically explain the Marshall's definition of economics.
मार्शलको अर्थशास्त्रको परिभाषाको आलोचनात्मक व्याख्या गर्नुहोस्।

Q. No.5A. (2070) 'C'

Explain about the subject matter of Economics.
अर्थशास्त्रका विषयवस्तुहरूको बारेमा व्याख्या गर्नुहोस्।

Q. No.5B. (2069) SUPP.

Explain the subject matter of economics.
अर्थशास्त्रका विषयवस्तुबारे व्याख्या गर्नुहोस्।

Q. No.4. (2069) SET 'B' - 10 MARKS

Critically explain Robbin's definition of economics.
रॉबिन्सको अर्थशास्त्रको परिभाषाको आलोचनात्मक व्याख्या गर्नुहोस्।

Q. No.5B. (2069) SET 'A' - 10 MARKS

Explain the concept of micro-economics.

सूक्ष्म अर्थशास्त्रको अवधारणाको व्याख्या गर्नुहोस्।

Q. No.4. (2068) SUPP. - 10 MARKS

Explain Marshall's definition of economics.

मार्शलको अर्थशास्त्रको परिभाषाको व्याख्या गर्नुहोस्।

Q. No.4 (2068) - 10 MARKS

Critically explain the Marshall's definition of economics.

मार्शलको अर्थशास्त्रको परिभाषाको आलोचनात्मक समीक्षा गर्नुहोस्।

Q. No.4. (2067) - 10 MARKS

Compare Marshall's definition of Economics with that of Robbins.

अर्थशास्त्र सम्बन्धमा रबिन्सको परिभाषासँग मार्शलको परिभाषा तुलना गर्नुहोस्।

Q. No.4. (2066) - 10 MARKS

Critically explain the Marshall's definition of economics.

मार्शलको अर्थशास्त्रको परिभाषाको आलोचनात्मक समीक्षा गर्नुहोस्।

Q. No.4. (2065) - 10 MARKS

Critically explain the Marshall's definition of economics.

मार्शलको अर्थशास्त्रको परिभाषाको आलोचनात्मक समीक्षा गर्नुहोस्।

Q. No.5B. (2064) - 10 MARKS

Distinguish between positive and normative economics.

यथार्थ अर्थशास्त्र र आदर्श अर्थशास्त्रबीचको फरक बताउनुहोस्।

Q. No.4. (2064) - 10 MARKS

Compare Marshall's definition of Economics with that of Robbins.

अर्थशास्त्र सम्बन्धमा रबिन्सको परिभाषासँग मार्शलको परिभाषा तुलना गर्नुहोस्।

Q. No.4. (2062) - 5+5 MARKS

Define micro and macro economics. Discuss the importance of economic analysis in policy formulation.

सूक्ष्म अर्थशास्त्र र बृहत् अर्थशास्त्रको परिभाषा दिनुहोस्। नीति निर्माणमा आर्थिक विश्लेषणको महत्त्वबारे वर्णन गर्नुहोस्।

Q. No.4. (2061) - 5+5 MARKS

What do you mean by scope of economics? Describe the subject matter of economics.

अर्थशास्त्रको क्षेत्र भनेको के हो? अर्थशास्त्रको विषयवस्तुबारे वर्णन गर्नुहोस्।

Q. No.4. (2060) - 10 MARKS

Distinguish between micro and macro economics.

सूक्ष्म अर्थशास्त्र र बृहत् अर्थशास्त्रबीचको फरक देखाउनुहोस्।

Q. No.4. (2059) - 10 MARKS

Explain the Marshallian concept of economics.

अर्थशास्त्रसम्बन्धी मार्शलको परिभाषा वर्णन गर्नुहोस्।

Q. No.4. (2058) - 10 MARKS

Critically explain Robbin's definition of Economics.

रबिन्सको अर्थशास्त्रको आलोचनात्मक व्याख्या गर्नुहोस्।

Q. No.4. (2057) - 4+6 MARKS

Distinguish between micro & macroeconomics. Explain the importance of microeconomics.

सूक्ष्म र बृहत् अर्थशास्त्रमा भिन्नता देखाउनुहोस्। सूक्ष्म अर्थशास्त्रको महत्त्वको व्याख्या गर्नुहोस्।

Q. No.4. (2056) - 5+5 MARKS

Compare Marshall's definition of economics with that of Robbins'.

मार्शलले दिएको अर्थशास्त्रको परिभाषालाई रबिन्सको परिभाषासँग तुलना गर्नुहोस्।